

מסכת עירובין

פרק ח'

משנה א'

איך מערבין עירובי תחומין להרבה אנשים יחד? מניח את החבית ואומר שזה בשביל כל מי שירצה עירוב תחומין בשבת זו. לאיזה דברים מותר לעשות עירוב תחומין? דבר מצוה כגון שמחת חתן וכלה וניחומי אבלים. מתי צריך לדעת על העירוב כדי לזכות בו? דוקא מבעוד יום כיון שהעירוב נקנה בבין השמשות אבל בלילה זה כבר מאוחר מידי ולא קנה.

משנה ב'

כמה השיעור בשביל עירובי תחומין לפי רבי מאיר ורבי יהודה? מזון 2 סעודות לכל אחד ואחד מהמערבים. סעודות של יום חול או של שבת? לפי רבי מאיר - של יום חול ולפי רבי יהודה - של שבת. מי מהם מחמיר? שניהם מתכוונים להקל, כיון שרבי מאיר סובר שבשבת אוכלים יותר כיון שמאכלי השבת טעימים ומעוררים תיאבון, ורבי יהודה סובר שביום חול אוכלים יותר כיון שבשבת צריכים לאכול 3 סעודות ואוכלים בכל סעודה פחות מביום חול.

מהי דעת רבי יוחנן בן ברוקה בשיעור עירוב? ככר לחם שעולה פונדיון בזמן שארבע סאין של קמח עולה סלע.

כמה מעות יש בסלע? 24. כמה פונדיון בכל מעה? 2. כמה קבין יש בסאה? 6. כמה קבין יש ב - 4 סאה? 24. כשארבע סאין עולה סלע כמה עולה כל קב? מעה, 24 מעות ל - 24 קב. אם כך חצי קב עולה פונדיון? חצי קב "קמח" עולה פונדיון אבל לחם עולה כפול כדי שהאופה ירויח ולכן לחם של רבע קב עולה פונדיון. כמה ביצים זה רבע קב? קב זה 4 לוג, ולוג זה 6 ביצים, כך שקב זה 24 ביצים, ולכן רבע קב זה 6 ביצים.

לסיכום, מהו שיעור עירוב תחומין לפי רבי יוחנן בן ברוקה? ככר לחם בגודל 6 ביצים.

מהו השיעור לפי רבי שמעון? שני שליש ככר לחם כשעושים 3 ככרות מקב קמח.

כמה ביצים יוצא כל ככר מהשלשה? 8 ביצים כיון שקב הוא 24 ביצים. כמה יוצא 2/3 ככר? 5 ביצים ו - 1/3. לסיכום מהו שיעור עירוב תחומין לפי רבי שמעון? לחם בגודל 5 ביצים ו - 1/3. מה ההפרש בין רבי יוחנן בן ברוקה לרבי שמעון? 2/3 ביצה.

מהו שיעור "פרס"? חצי ככר לחם - כל אחד לפי שיטתו, לפי ריב"ב 3 ביצים ולפי ר"ש 4 ביצים. לגבי מה נאמר שיעור זה? לגבי מי שנכנס לבית מנוגע ושהה שיעור אכילת פרס גם בגדיו נטמאים.

מה הוא שיעור חצי פרס? לפי ריב"ב - ביצה וחצי, ולפי ר"ש - 2 ביצים. לגבי מה נאמר שיעור "חצי פרס"? שמי שאוכל אוכל טמא בשיעור חצי פרס נפסל מלאכול בתרומה עד שיטבול.

משנה ג'

מהו מרפסת? כשיש בתים בקומה שניה מעל החצר עושים לפני הבתים מרפסת שמהחצר עולים אליו וממנו

נכנסים לבתים. **האם החצר והמרפסת חייבים לערב יחד?** הם נחשבים לשתי חצירות זו לפנים מזו שיכולות לערב ביחד ואם רוצים יכולים לערב גם בנפרד. **מה הדין כשערבו בנפרד?** אנשי חצר מותרים בחצר ואנשי מרפסת מותרים במרפסת, ואין דריסת הרגל של אנשי המרפסת בחצר אוסרת על אנשי החצר, כי רגל המותרת במקומה אינה אוסרת שלא במקומה כשיטת ת"ק. **האם יש דין מיוחד בדין זה?** שחפצים בחצר שגבוהים עשרה טפחים וסמוכים למרפסת הרי היא ברשות אנשי מרפסת ואסור לאנשי החצר להניח עליה דברים בשבת. **מה נחשב "סמוכה"?** ארבעה טפחים. **ומה הדין אם הדבר אינו גבוה 10 או שאינו סמוך למרפסת?** לשניהם אסור להניח דברים מכיון שהיא ברשות שניהם והרי הם לא עירבו יחד.

משנה ד'

היכן צריך להניח עירוב חצירות? בבית שנמצא בחצר. **אם הניח במקום מקורה שלא גרים בו מה הדין?** אם הוא ראוי למגורים כגון מחסן או בית של בהמות - עירובו עירוב, אבל אם זה לא ראוי למגורים כגון בית שער העירוב לא כשר.

אם מישהו גר בבית שער האם חייב להשתתף בעירוב? לא, כיון שזה לא ראוי לדירה אף אם מישהו גר שם אינו אוסר. **ואם מישהו גר במחסן עצים?** חייב להשתתף בעירוב ואם לא עירב אוסר על הטלטול. **ומה מוסיף ר' יהודה?** שאם אחד שכר בית ובעה"ב השאיר לעצמו זכות להשתמש באחד מחדרי הבית - אין השוכר צריך לערב כיון שנחשב כאורח.

משנה ה'

יהודי שנסע לשבת ולא השתתף בעירוב, או גוי שנסע ושכניו רוצים לערב, האם אפשר לערב או לא? לפי רבי יהודה - בית ריק אינו נחשב לבית ומערבים בלי הנוסע, לפי רבי מאיר - נחשב הבית כבית, והנוסע אוסר על בני החצר לטלטל. לפי רבי יוסי - גוי אוסר כיון שיכול לחזור בשבת. **מה הדין כשיהודי נסע למקום קרוב?** לרבי יוסי - אוסר כי יכול לחזור, ולרבי שמעון - אינו אוסר כיון שהסיח דעתו מלשבות בביתו.

משנה ו'

בור שעומד בין שני חצירות האם מותר למלאות ממנו מים בשבת? אם לא עשו מחיצות אסור. אם עשו מחיצה כדין 10 טפחים מותר למלאות מים.

מהי מחיצה כדין לפי ת"ק? - או מעל המים וטפח אחד בתוך המים או מלמטה בתוך המים וטפח אחד מציץ מהמים או מתוך אוגנו - שלא נוגע כלל במים רק שעומד בתוך דפנות הבור, **מהי מחיצה כדין לפי רבן שמעון בן גמליאל?** יש מחלוקת בית שמאי ובית הלל, בית שמאי אומרים שהמחיצה צריכה להיות בתוך המים ומציץ החוצה טפח, ולפי בית הלל זה צריך להיות מעל המים ונוגע בתוך המים טפח. **מהי מחיצה**

כדין לפי רבי יהודה? שהקיר שבין שתי החצרות שעובר גם מעל הבור נחשב כמחיצה אפילו שזה לא בתוך דפנות הבור ונחשב כאילו יורד לתוך הבור.

משנה ז'

אמת מים שעומקה עשרה טפחים ורוחבה ארבעה טפחים ונכנסת מרשות הרבים לחצר ויוצאת מהצד השני, האם מותר למלאות מים בשבת? אסור, שאסור להוציא מכרמלית לרה"י. **ובאיזה אופן מותר?** לפי חכמים מותר רק אם עשה מחיצה 10 טפחים בתוך האמה בכניסה וביציאה מהחצר, ולפי רבי יהודה הגדר של החצר שעוברת מעל האמה מספיקה כמחיצה גם לאמת המים ולא צריך להוסיף כלום. **מה הדין אם אמת המים פחות מעשרה טפחים ורוחב ארבעה טפחים?** מותר למלאות מים בלי שום מחיצה שאמה כזו נחשבת כאותו מקום שהיא נמצאת והיא נמצאת ברה"י הרי ג"כ רה"י.

משנה ח'

מרפסת שמעל לנהר מים, ויש באמצע המרפסת חור להוריד דרכו דלי למילוי מים האם מותר למלאות מים ולהעלות למרפסת? כיון שהנהר כרמלית - אסור, אלא אם כן עשו מסביב למרפסת בין מעליו ובין מתחתיו מחיצות עשרה טפחים וזה הופך גם את המים מתחת כמוקף מחיצות. **אם יש שתי מרפסות אחת מעל השניה מה הדין?** אם עשו לשניהם מחיצות - מותר למלאות, אם עשו רק לעליונה - צריכים לערב עירוב חצירות ביניהם כדי שיהיה מותר למלאות כיון שמדובר שהתחתונה השתתפה במחיצה ביחד עם העליונה, (ואם עשו רק לתחתונה אסור לגמרי כיון שהעליונה היא רגל האסורה במקומה ואוסרת).

בשבוע הבא נלמד משניות ט-יא ונמשיך את פרק ט

משנה ט'

האם מותר לשפוך בשבת מים בחצר? אם כל המים נספגים בחצר מותר ואם הם יוצאים לרה"ר אסור. איך נדע אם המקום מספיק גדול? חכמים נתנו שיעור שחצר גדולה מארבע על ארבע אמות מותר לשפוך ואם היא קטנה יותר אסור. האם יש פתרון כדי שיהיה מותר לשפוך? אפשר לעשות חפירה שמחזיקה 2 סאה שהמים יתאספו בתוכה. איפה החפירה צריכה להיות? או בחצר או ברשות הרבים צמוד לחצר. האם יש הבדל אם מבחוץ או בפנים? אם זה ברה"ר צריך לקרות את הבור שלא יראה חלק מרשות הרבים.

אם החצר היא פחות מארבע אמות אבל יש גם אכסדרה צמודה אליו האם זה מצטרף לארבע אמות שיהיה מותר לשפוך שם מים בלי עוקה? החצר והאכסדרה מצטרפין לארבע אמות.

משנה י'

תעלת מי שופכין שיוצאת מהחצר לרשות הרבים האם מותר לשפוך בו מים בשבת? לפי רבי אליעזר בן יעקב אם הוא מקורה לאורך 4 אמות ברה"ר מותר לשפוך בתוכו מים, לפי חכמים אף פעם אסור לשפוך ישר על התעלה אלא רק לידו והמים ירדו לתעלה לבד.

משנה י"א

שני מרפסות ששופכים מים לאותה חצר שאינה גדולה ארבע אמות, ורק אחת עשתה עוקה, האם מותר לשנייה לשפוך מים לחצר על סמך העוקה של השכנים? אם לא עשו עירוב חצירות אסור, גזירה שמא יוריד את הדלי לחצר כדי לשפוך ישר לעוקה ונמצא שמטלטל מבית לחצר בלי עירוב.